

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001214

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 08-04-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гусак Юлія Анатоліївна

2. Yuliia Husak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Теорія навчання в закладах загальної середньої і вищої освіти

Дата захисту: 28-05-2025

Спеціальність за освітою: Магістр. Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська). Професійна кваліфікація: магістра педагогічної освіти, викладача англійської мови та літератури

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 26158

Повне найменування юридичної особи: Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141221

Місцезнаходження: вул. Богдана Хмельницького, буд. 10, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141221

Місцезнаходження: вул. Богдана Хмельницького, буд. 10, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.25.07

Тема дисертації:

1. Формування освітньої автономності учнів старшої школи засобами іншомовного читання
2. Formation of Educational Autonomy of High School Students by Means of Foreign Language Reading

Реферат:

1. У вступі обґрунтовано актуальність вибору теми дослідження; визначено суперечності, об'єкт, предмет, мету, завдання і методи дослідження; сформульовано гіпотезу дослідження; окреслено наукову новизну та практичне значення одержаних результатів; висвітлено апробацію та впровадження результатів дослідження; визначено особистий внесок здобувача; надано інформацію щодо структури та обсягу дисертаційної праці. У першому розділі «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ АВТОНОМНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІНШОМОВНОГО ЧИТАННЯ» здійснено психолого-педагогічний аналіз стану розроблення досліджуваної проблеми на теоретико-методологічному рівні; уточнено зміст і сутність поняття «освітня автономність»; надано авторське трактування змісту і сутності поняття «освітня автономність учнів старшої школи»; розроблено структуру освітньої автономності учнів старшої школи, яка складається з чотирьох взаємозалежних і взаємопов'язаних компонентів, до яких

відносимо ціннісно-орієнтаційний, когнітивно-змістовий, особистісно-діяльнісний і рефлексійно-коригувальний. Під освітньою автономністю розглядаємо здатність і готовність здобувачів освіти різного рівня (у тому числі й учнів загальної середньої освіти) свідомо й відповідально ставитися до процесу навчання, самостійно здобувати й поглиблювати знання, уміння й навички, брати активну участь у плануванні, організації, контролі й оцінюванні власної освітньої діяльності, самостійно ініціювати постійну роботу над собою, а також аргументовано висловлювати власне ставлення до освітнього процесу загалом і власної освітньої діяльності зокрема. Ціннісно-орієнтаційний компонент освітньої автономності учнів старшої школи включає ціннісні орієнтації; мотивацію досягнення успіху; відповідальне ставлення до навчання, прагнення до самостійної пізнавальної діяльності. Складниками когнітивно-змістового компонента освітньої автономності учнів старшої школи є здобуті знання, сформовані вміння й навички самостійного навчання. До складників особистісно-діялісного компонента освітньої автономності учнів старшої школи відносимо вміння читати з розумінням іншомовні тексти; володіння стратегіями читання іншомовних текстів різних типів, стилів і жанрів; здатність ефективно використовувати наявні електронні (цифрові) та друковані освітні ресурси задля отримання нових знань і поглиблення наявних (у тому числі й уміння аналізувати й узагальнювати інформацію, здобуту з різних джерел, уміння критично оцінювати інформацію, здобуту з різних джерел й уміння продукувати нові ідеї на основі проаналізованої інформації). Рефлексійно-коригувальний компонент освітньої автономності учнів старшої школи включає саморегуляцію; рефлексію (у тому числі й здатність здійснювати рефлексію власної освітньої діяльності); самоефективність. У другому розділі авторка узагальнює підходи українських учених щодо розуміння змісту й сутності поняття «дидактичні умови», уточнює сутність поняття «дидактичні умови формування освітньої автономності учнів старшої школи засобами автономного читання», визначає й теоретично обґрунтовує сукупність цих умов як основи розроблення технології формування освітньої автономності учнів старшої школи засобами іншомовного читання (забезпечення цілеспрямованого дидактичного впливу на мотивацію саморозвитку компетентності вміння вчитися загалом та засобами іншомовного читання зокрема; диференціація, індивідуалізація й персоналізація змісту навчально-пізнавальної діяльності учнів на основі реалізації компетентнісного, діялісного, особистісно зорієнтованого підходів; використання активних та інтерактивних методів навчання, спрямоване на розвиток суб'єктності учня старшої школи як психолого-дидактичної основи формування його освітньої автономності), розробляє й теоретично обґрунтовує авторську технологію формування освітньої автономності учнів старшої школи засобами іншомовного читання. Під дидактичними умовами формування освітньої автономності учнів старшої школи засобами іншомовного читання розуміємо визначення на гіпотетичному рівні й обґрунтування необхідних і достатніх дидактичних впливів, створення яких в освітньому процесі закладу загальної середньої освіти сприяє формуванню в них такої ключової компетентності, як уміння вчитися, надає змогу диференціювати, індивідуалізувати й персоналізувати зміст їхньої навчально-пізнавальної діяльності, а також забезпечує розвиток їхньої суб'єктності. До дидактичних умов віднесено: 1) забезпечення цілеспрямованого дидактичного впливу на мотивацію саморозвитку компетентності вміння вчитися загалом та засобами іншомовного читання зокрема; 2) диференціацію, індивідуалізацію і персоналізацію змісту навчально-пізнавальної діяльності учнів на основі реалізації компетентнісного, діялісного та особистісно зорієнтованого підходів; 3) використання активних та інтерактивних методів навчання, спрямоване на розвиток суб'єктності учня старшої школи як психолого-дидактичної основи формування його освітньої автономності.

2. In the introduction section the author substantiates the relevance of the research topic; identifies the contradictions, object, subject, purpose, objectives and research methods; formulates the research hypothesis; outlines the scientific novelty and practical significance of the results obtained; highlights the approbation and implementation of the research results; identifies the personal contribution of the applicant; provides information on the structure and scope of the thesis. In the first chapter "THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASIS OF FORMING EDUCATIONAL AUTONOMY OF HIGH SCHOOL STUDENTS BY MEANS OF FOREIGN LANGUAGE READING" the author carries out the psychological and pedagogical analysis of the state of development of the

studied problem at the theoretical and methodological level; clarifies the content and essence of the concept of “educational autonomy”; presents the author’s own interpretation of the content and essence of the concept of “educational autonomy of senior school students”; develops the structure of educational autonomy of senior school students, which consists of four interdependent and interrelated components, namely, value-oriented, cognitive-and-contentbased, personal-and-action-based and reflective-and-corrective-based. We define educational autonomy as the ability and readiness of students of different levels (including students of general secondary education institutions) to consciously and responsibly relate to the learning process, independently acquire and deepen knowledge, skills and abilities, actively participate in planning, organising, monitoring and evaluating their own educational activities, independently initiate continuous work on self-development. The value-oriented component of high school students’ educational autonomy includes value orientations; motivation to succeed; responsible attitude to learning, desire for independent cognitive activity. The components of the cognitive and content component of high school students’ educational autonomy are the level of knowledge acquired, skills and abilities to perform self-directed learning. The components of the personalaction-based component of high school students’ educational autonomy include the ability to read foreign language texts with understanding; mastery of strategies for reading foreign language texts of different types, styles and genres; the ability to effectively use available electronic (digital) and printed educational resources to gain new knowledge and deepen existing ones (including the ability to analyse and summarise information from various sources, the ability to critically evaluate information from various sources and the ability to produce new ideas). The reflexive and corrective component of high school students’ educational autonomy includes self-regulation; reflection (including the ability to reflect on their own educational activities); self-efficacy. In the second chapter the author summarises the approaches of Ukrainian scientists to understanding the content and essence of the concept of “didactic conditions”, clarifies the essence of the concept of “didactic conditions for the formation of educational autonomy of high school students by means of foreign language reading”, defines and theoretically substantiates the combination of these didactic conditions as the basis for developing the technology for the formation of educational autonomy of high school students through foreign language reading (providing targeted didactic influence on the motivation of self-development of learning to learn competence in general and through foreign language reading in particular; differentiation, individualisation and personalisation of the content of students’ learning and cognitive activity based on the implementation of competence-based, action-based, personality-oriented approaches; use of active and interactive teaching methods aimed at developing the agency of high school students as a psychological and didactic basis for forming their educational autonomy), develops and theoretically substantiates the author’s technology for forming the educational autonomy of high school students by means of foreign language reading. The didactic conditions for the formation of educational autonomy of high school students by means of foreign language reading can be defined as justification of necessary and sufficient didactic influences at the hypothetical level, whose creation in the educational process of a general secondary education institution contributes to the formation of such a key competence learning to learn, allows to differentiate, individualise and personalise the content of their educational and cognitive activities, and ensures the development of their agency.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0121U100347

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Гусак Ю. А. Етапи формування стратегічної компетенції у читанні англійською мовою в учнів старшої школи. Вісник Чернігівського педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія «Педагогічні

науки». 2009. Вип. 63. С. 74–78.

- Гусак Ю. (2023). Традиційні й інноваційні методи формування освітньої автономності учнів закладів загальної середньої освіти. Освіта. Інноватика. Практика. 2023. № 11(10). С. 30–35. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i10005>
- Гусак Ю. А. Метакогнітивні стратегії як один із ключових компонентів стратегічної компетенції читання. Вісник Чернігівського педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія «Педагогічні науки». 2011. Вип. 92. С. 89–91.
- Гусак Ю. Сучасні підходи до розуміння змісту і сутності поняття «освітня автономність». Освіта. Інноватика. Практика. 2023. № 11(6). С. 44–48. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i6-007>
- Арістова Н. О., Гусак Ю. А. Визначення дидактичних умов формування освітньої автономності учнів старшої школи засобами іншомовного читання. Суспільство та національні інтереси. 2024. № 4(4). С. 223–233. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-223-233](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-223-233)
- Арістова Н. О., Гусак Ю. А. Визначення дидактичних умов формування освітньої автономності учнів старшої школи засобами іншомовного читання. Суспільство та національні інтереси. 2024. № 4(4). С. 223–233. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4\(4\)-223-233](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-4(4)-223-233)

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Арістова Наталія Олександрівна
2. Aristova Nataliia O.

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лагодинський Олександр Сергійович
2. Oleksandr S. Lahodynskyi

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка**Код за ЄДРПОУ:** 14303342**Місцезнаходження:** вул. Юрія Ілленка, 81, Київ, 04050, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство оборони України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Пшенична Ірина Сергіївна
2. Iryna S. Pshenychna

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.09**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-0602-2994**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Київський національний університет технологій та дизайну**Код за ЄДРПОУ:** 02070890**Місцезнаходження:** вул. Мала Шияновська, буд. 2, Київ, 01011, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Малихін Олександр Володимирович
2. Малихін Олександр Володимирович

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.09**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:**

